

س ۱۳۲۴
۵ صفر الخیر

الدین والارباب

نامنده

مجله ۶ اسلامیه در

۲۰ نجی شوال ۱۳۲۴
۲۴ نجی نویابر ۱۹۰۶

محرر وصاحب امتیازی ایچون آدریس :
قزان ملا عالم جان .

خارتیومطبعة
قزان .

تاریخ تاسیس

سنہ ۱۳۲۴

۵ صفر الخیر

الدین و الادب

نامندہ

جلد ۶ اسلامیہ در

۲۰ سوال سنہ ۱۳۲۴
۲۴ نویابر ۱۹۰۶

محرر و صاحب امتیازی :
قران خدام علمندین
ملا عالم جان البارودی.

خارطیو مطبعہ
قران.

اعوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحج أشهر معلومات فمن فرض فيهن الحج فلا رفث
ولا فسوق ولا جدال في الحج وما تفعلوا من خير يعلمه الله
وتزودوا فإن خير الزاد التقوى واتقون يا أولى
الألباب *

قرآن سورة البقرة آية ۱۹۱

ترجمه :

(۱) حج بیلگولی آیلاردهدر *

(۲) هرکم حجگه کرشسه (اوزینه یوکلاسه حج عبادتی آراسنک)
بوزوق سوز، بوزوق اش. (کشی برله) سوز کوراشدرو بولماس
(بولماسون) *

(۳) هر نه ایدگولک فیلسانکز الله آنی بیلور *

(۴) آزقلاننکز چونکه تقوی (بخشیلق) یخشی آزقدر (کشیکه
محتاج بولمای وطمع قیلمای واسراف ایتمای توتولغان آزق برله گنه
تقوی ممکن بولور) *

(۵) مندین ساقلاننکز (اشلر نکزنی من بیورغانچه قیلنکز) ای

عقلیلار *

(۱) الحج أشهر معلومات (۲)

حجنتك وقتی عربلر آراسنده ایسكیدین آچیق بولا کلگان ایچون قرآن شریفده آی اسملرینی ذکر ایتمای بیلگولی آیلار دیوبکنه ذکر ایتمک سنه ثابته بزگه بو آیلارنك سوال ذوالقعدة ذوالحجه ایدکینی بلدرگان باری ذوالحجه نك تمامیمو یا که اولگی اونیمو کوبرك مجتهدلرنك تابولاری و آنکلاولارینه کوره اونینه قدردر اونندین صونك حج عمللریننك وقتی کیچه در (۳) * کیچو کدرگان کشیگه جزا تیوش بولادر * حجنی بو اوچ آیغه خاص ایدلگان حج عمللرینك کوبراغی بو آیلار ایچنده بولغان ایچون اگر شوالدین الوك احرام باغلاسه احرامی حسابلانه دیو امام ابوحنیفه و امام مالک و امام احمد و غیرلر (رحمهم الله) ایتمشیر * لکن بعضلرندین کراحت قولی کوچورلمشدر امام شافعی امام اوزاعی و غیرلر حجنتك جمیع اعمالی سوال آبی کرگاچ بولو کرک حج ایچون اینك باش عمل بولغان احرام هم شوالدین الوك درست و معتبر بولمای دیمشیر ظاهر آیتکه بو اماملارنك سوزلری موافق اقدر بونلار آنکلاولینه کوره حج بیلگولی ذکر ایدلمش و قتلرغه خاص بولوب باشقه و قتلر عمره ایچون بولمق در. بونلرنك فتوالرینه کوره شوالدین مقدم حج نیتی برله احرام باغلاسه ده عمره اعمالی برله تمام ایتمک و احرامدین چیقماق تیوش بولادر *

(۲) اصلده الحج فی اشهر معلومات بولوب مبالغه ظرفی اداتینی حذف ایدلمشدر *
 (۳) اوچنچی آی نك تمامی بولمای یالغوز اولگی اون کونی حج وقتی بولسه ده معنای کلام حج اوچ آی ایچنده دیمک بولغانلقدین آرتق (تغلیبا اومبالغه) دیه توجیه و تکلف اوزره حاجتسز کلام درست بولادر.

فَمِنْ فَرَضٍ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ
وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ

فرض اصلده ایجاب والزام معناسنده بولوب بو اورنده شروع
(کرشو) معناسنده بولسه کَرَک اوزینه فی نفسه حج فرض بولمای
مجرد شروع سبیلی فرض بولغان ماده لرینده شامل بولادر .

رفث : خاتون وقزغه تعلقی (اوز خاتونینه بولسه ده) بولغان

اویات سوز *

فسوق : شریعتکه خلاف اش احرام باغلاچاقر حیوانینی اولتورو،
ساج وساقال آلدرو، ترناق کیسو کبی یساق بولغان عملر قیلوده
وقتینه کوره فسقدر *

جدال : کشی برله بارغه یوقغه سوز کوراشدرو اخلاق بوزوغه
کونکل قالوغه سبب بولوردای تارتقالاشودر *

پس هر کم حج عملینه کرشسه یعنی نیت برله احرام باغلاب
لَبِيْكَ اَيْتَسَه (۲) فرض حج بولسه ده نافاة بولوب اوز کرشوی برله

لَبِيْكَ عِبَارَه سِی اوشبودر :

(۲) لَبِيْكَ اللّٰهُمَّ لَبِيْكَ لَبِيْكَ لَا شَرِيْكَ لَكَ لَبِيْكَ اِنَّ الْحَمْدَ
وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيْكَ لَكَ *

اوشبو روشلی لبیک ایتوگه عربلر (تَلِيَّه) دیورلر .

ترجمه سی : سننک چاغرمقنکنی (کل حج قیل دیمکنکنی) طنکلاایمن
ای الله ، طنکلاایمن خدمتنکا وطاعتنکا حاضرمن ، سننک ایچون هیچ شریک
وتینک یوق (کافرلر ومشرکر کبی حج وقتنده وباشقه وقتنده بت وصنملری
الوغلامایمن فقط سننی طنکلاایمن عبادت روشنچه سننی گنه الوغلامایمن)
همه اقاتالو ونعمت وملك سنکا خاص سننک ایچون هیچ اشدی شریک
وتینک یوق *

واجب بولوب اورلگان بولسده اول کشیگه خاتونینه یقینلق قیلو درست بولماغان سببلی یقینلقنی ایسکه توشورردای اشلر وسوزلرده یارامای، وهم احرام وقتنده یراقسز اشلردین ساقلانو تیوش بولا وهم مطلق گناه اشلردین ظلم، خیانت، غیبت، کبر، حسد کبیلردین باشقه وقتده غندین آرتوقراق ساقلانو فرض بولادر ودخی آراده دوسلقلنی کیموته وسالقونلق سالا تورغان وکوب وقتده کناهغه تشوره تورغان سوز کراشدرودین بیک ساقلانلق کرک بولا *
بو مسئلهلر حاجینک کم ایدکینی آنکلاغاچ بیکرک یحشی آنکلا نور.

بیک ایتوده حکمت

الله تعالی مشقتلی وعمرلک بولغان الوغ حج عملینی بنده لرینه یوکلاگان وفرض قیلغان اوزینک رحمت ایوینه چاغرغان بنده طنکلاغان ویوکلاگان اخلاص ومحبت برله مکئ مکرمه ننگ اطرافینه کلگاچ وکعبئ شریفه گه یقینلاشقاچ الله تعالی حضرتینه ندا قیلا وایته که : ای الله سننگ چاغرونکنی طنکلاب مونده کلدنم، وسنی طنکلاب سن بیورغان ریشده ایونکنی زیارت قیلمق بولدم سننگ عبادتنکا وخدمتنکا حاضرمن * هیچ کمنی سنکا شریک قیلمایمن (مشرکر کبی عبادتنکنی بت وسائر صنمیلر عبادتی برله قاتشدرمایمن بوزمایمن) دیو قلبنده تولغان ایمان ومحبتینی تشقاری چیقاروب بوی سونوینی کورساتادر . بو مبارک ندانی وهم الله ننگ چاغروی بوینچه یراق سفردین کلوب عبادتکه کرشکانلکینی هر وقتده یانکارتوب دائما خاطرینه تشورب کونکلندین غفلت ووسوسه لرنی چیقاروب اوشبو کلمه لرنی ایته تورا * اوتورسه ، قالقسه ، یولدایشینه اوچراسه ، ایوینه نکرسه ، چیقسه ، بوقاری مونسه توشسه ، وهکدا هر وقت ایتوب اوزینک عبادتده ایدکینی ایسکاره توروب وباشقه لارغاده تنبیه ایدوب کرکمس اشدین کرکمس سوزدین ساقلانوغه عبادت وطوافنی وباشقه

خیرانتی آرتردر وغه سبب قیلا * نی قدر گوزل حکمت اوزی حقنده
ویولداشلاری حقلارنده نی قدر تأثیرلی کلمات وتنیهلی حرکت *
الحمد لله على الاسلام واسراره فصل اللهم على سيدنا محمد وآله وانصاره

فصل

حج نك فرضلى اوچ عملدر .

اولی نیت برله لیبک ایتوب احرام باغلاودر ایکنچیسی عرفه
کوننده (ذوالحجه نك توغزنجی کوننده توش وقتندین اوننجی کون
تا نکی توغان اراده) آز وقتقنه بولساده عرفات ناغنده تورمقدر .

اوچنجیسی عرفه کونندین صونك برقات کعبه شریفه نی طواف
قیلمقدر بو طوافقه (طواف افاضه، طواف زیارت) دیورلر .

واجبلری: باشده بر مرتبه کعبه شریفه نی طواف قیلمق صفا برله
مروه آراسنده یورمک مزدلفه ده تورهقی، مناده تاشار آتمق واحرامدین
چیقغان وقتده ساچنی آلدرمق یا که فسقارتمق *

باشقه سنت وادب عمللری کوبدر هر قابوسنی بابوتامک یخشیدر *

اوزی ایچون بارغان کشی حقنده احرام باغلاغانده عهره نیتی

برله باغلامق اولی وینکلدر بو روشکه (تمتع) حاجیغه (متمتع) دیورلر

بو کشی برقات طوافنی تمام ایتکچ صفا برله مروه آراسیندی یورکچ

احرامدین چیقار اولکی کیوملرینی کیسار اوگرنگاننچه معیشت

قیلوب شول کیوملری برله تیلان قدر بیت اللهنی طواف قیلور *

عرفاتقه چیقار کونلرده گنه حج نیتی برله یانکفیدین احرامقه کیور *

مناده قربان عیدی کوننی قربان بوغازامق واجب بولور *

قربانندین صونك احرامدین چیقار *

اگر بررا گو باشده اوق حج نیتی برله احرام گه کیورسه عرفاندین

مناعه فایتنانچی شول احرامنده دوام ایتمک لازم بولا * آلدینراق بارغان کشی حقنده بر آز آغیر بولا * کشی ایچون بارغان حاجیغه اوشبوروشلی حج نیتی برله احرامگه کرمک لازمدر *

اوشبو روشده نیت فیلونی (افرادبالحج) حاجینی (مفرد بالِحج)

دیورلر * بو کشیگه قربان لازم دکل *

غیرتلی چدام کشیگه حج برله عمره نی بر یولی نیتلاب احرامگه کیرمک ممکن * بو کشی مکّه مکرمه گه کراچ اوق عمره نی اوتای لکن احرامدین چیقمای ینه شول احرامی شول نیتی برله حج عمللرینی تمام ایده منادهغنه احرامدین چیقا آلا حج وقتندین کوب الک بارماغان کشیگه کوب آغرلقی یوق ثوابی کوب * بو عملنی (قران) حاجینی (قارن) دیورلر * بو نوع همه سندین آرتقدر *

وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ *

الله تعالی مبارک کونلرده مبارک عمل آراسنده یمان اشلر نی قیلودین طیفاج بو آیت برله یخشیلیق (اللهغه عبادت و بندهلر گه فائده تیگر و کیلر نی) قیلوغه دیملایدر * عمللر قبول بولنوردای وقتنی غنیمت بلوگه اشارت قیلادر . حج کونلرنده حج عمللری آراسنده کرسز خلقلر یمان فعللر فاتشدر و باشقه وقتده غنندین آرتغراق ضررلی وقتیغراق گناه و عیب بولغان کبی یولداشلارغه کورکام خلق برله فاتشو، کورکام سوزلر عبرتلی صحتلر برله اوتکار و محتاج کمنهلر گه یاردم قیلو، الله نک عبادتنده اجتیاد اوزره بولو کبی یخشیلقلار قیلوده باشقه وقتکه کوره آرتغراق اجر و ثوابقه سبب بولادر . الله همه سینی بیلا و هیچ یوقالتمای *

بو آیتده شونکا اشارت باردر کم بنده نک قیلغان خیرینی فقط الله بلسه یتادر باشقه کشیگه بلدرمک حاجت دگل و هیچ خیر عملنی (عبادتمو)

صدقه مو خدمتمو باشقه جنس خیرمو (هر قایوسینی فولدین کلنگان
قدر یخشی روشده اخلاص برله قیلو کرک اللهغه کورلورگه بلونورگه
یراقلی بولسون اویاتلی بولورلق بولماسون *
وهم ایندگو عمل بر ابرنده ثوابنی باری اللهدین کوتمک کرک
چونکه خیرنی چین بیلگوچی اولغنه چین جزا واجر ویرگوچیده اولغنه *

وَتَزُوْدُوا فَاِنَّ خَيْرَ الْاَزَادِ التَّقْوٰى

وَ اتَّقُوْنَ يَا اُولٰٓئِىْ الْاَلْبَابِ

اهل یمن دین بعضار بز اللهغه توکل قیلامزدیو آرقسز حجسفرینه
چیقیشلر یولده کشی اوستینه سالونغانلار *

بوروشنی اللهتعالی خوش کورماینجه وتزوّدوا آیتینی ایندرگان
یعنی آرقسز یولغه چیقمانکز کشیگه مشقتنکز یوکلنماسون توکل قیلامن
دیگان بولوب آرقسز کرک یراغنکزنی یتوشدرمای چیقمانکز توکل
بودگلدیر * چین توکل اوشبودر کم هر اشدی کرکلی اسبابنی حاضر قیلوب
مقصودقه ایرشوده اللهغه صیغناغیسز واللهغه تابشر لغایسز اسباقه واوز
هنرنکزگه اشانماغایسز * دخی بوروشلی آرقسزلق تقوی لسکه دگل

فَاِنَّ خَيْرَ الْاَزَادِ التَّقْوٰى اَنَّا اِیْچون یخشی آرق (یتارکک واسرافسز
آرق) تقوی در * چونکه آرقلی کشی کشیدین طمع قیلامی، سور او برله
کشیگه آغراق کلتورمای * اللهتعالی اسرافسز یتارکک آرقنی تقوی خیر
دیو بلدرنکان وآنکا تقوی دیو حکم قیلغان کم بنده ایچون فائده
وخیر کرکینه یتارکک نرسه ددر وکرکنجه صرف قیلوده در * سفر سلتاوی
برله آرتق صیلانوده واسراف قیلوده خیر یوقدر وباشقه وقتدهده خیر
وبرکت تمانچه لقه در برا گوده حلالدین بولغان آرتق مال بار ایکان

خیرلی یولغه توتسه خیر بولا توتماسه اوزینه دنیاده مشقت وجفا
 آخرنده زیان وبال بولا * بایتاق مفسر لر بوفان خیر الزاد التقوی
 آیتینی تقوی آخرت سفری ایچون اینگو آرق دیمک مراد دیگانلر *
 بونلار اینکانچه آزغنه مناسبت ایچون بو اورنده ذکر ایدلگان بولا
 اولگی تفسیر بتون آیت روشینه کوره اولی در *

بوسوزلردین صونک الله تعالی هر اشد هر وقتده تقوی نک کر کلکینی
 آنکلاتوب وهم یوقاریغه دلیل قیلوب وانقون یا اولی الالباب دیو آیتنی
 تمام ایتمکان یعنی هر اشنکزده اتقا قیلنکز مندین ساقلانکز ای عقلی کشیلر
 عقل تیلای و عقل فائده سی شولای ضرردین ساقلانو فائده فی آلورغه
 تروشو فائده و ضرر نک ایک الوغلاری و ایک کر کلری آخرنده والله تعالی
 طرفنده در بس عقلنک اثری الله نی طنکلاوده و آندین قورقوده ظاهر
 بولورغه کرک الله دین ساقلانوده و آندین قورقوده اثر ایتمکان عقل
 صاغ و درست عقل بولهای بلکه حیوان عقلی کبی بیک و ایچمک عقلیغنه بولا

حاجی کم

الله تعالی نک رحمتی و حسن هدایتی شرافتندک حج یولینه چیقغان بندک
 وظیفه سیننی (بورچینی) اوتاوقصدی برله یورطویرینی، اهل و اولادینی
 اوزیننک بارچه مال و وطنینی تاشلاب یولده تورلی شهرلرنی کوروب
 تورلی آدملرکه یولقوب عبرت لر آلوب الله نک خاص ایوی حضورینه
 باروب زار و مونکینی سویلمک، توبه و استغفار قیلمق دنیا و آخرت
 کر کلرینی سورامق بولوب یونالادر * بیلگولنگان اورنغه (میقات که)
 یتکاج همه اینه یب کرگان دنیا کیوملرینی سالوب (تاشلاب)
 اونغای بولسه بتونلای قیونوب (غسل لایوب) بولمسه یخشی طهارت
 آلوب برپاک جیمه نی بیلندین باغلاب ایکنچی پاک جیمه نی بیلکاسینه
 سالوب آیاقینه فقط تابانچه لوق کیوب بالان باش حالده سنوق کونکل

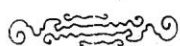
یاشلی کوز درویش صفت حالنده الله ننگ فرضینی اوتاو ایو وینه چاغرو وینی
طنکلاو نیتی برله لیبیک دیو قچقروب جواب ویره در *

حاجی شول زمانده دنیا خلقدین آیورولا* دنیاوی زینتلارنی بارین
قویا ساچ سقالین تارامای* صابون و خوشبوی استعمال ایتمای یاتسه
تورسه، کرسه چیقسه، آولاقده کشی آلدنده الله غه ند اقصدی و دعا نیتی
ایله لیبیک مناجاتینی چاغروب ذکر و عبادت برله وقتینی اونکاره* عرفات
ومزدلفه زیارتلرینی تمام ایتکانچه شول حالده بتون تورمشی برله
عبادت روشننده بولا شول سبیلردین حاجی افندیگه اویات سوزلر
(باشقه وقتده یارار دایلارنی ده) سویلاو، فسق قیلو، یولد اشلاری برله
یا که باشقه خلق برله اول و بونزاع و دعوی قیلشو برده کیاشمای حالینه
برده مناسب بولمای* بر زمان مکه مکرمه گه یقینلای اخلاصلی حاجی ننگ
یوراکی فوزغالا کعبه الله شهرینه یقینلای یاریم تونلر آوشقاچ مکه مکرمه گه
کوره اسماعیل پیغمبر علیه السلام آنده اوسکان و تورغان و وفات بولغان آناسی
ابراهیم پیغمبر علیه السلام کلوب اوغلی بولشقلیه کعبه شریفه نی آنک بناء
قیلغان رسول الله محمد صلی الله علیه وسلم آنک تورغان و اوسکان و تورغان
و آنکا پیغمبر لک کلوب اون اوچ یل قدر تورغاچ و بیک سیو کلی وطنی
بولغان حالده مشرک لیر شرنندین ایرکسوز آنندین چیقوب مدینه گه
کوچکان شول مبارک شهر گه یهوشاغان کونکل یشارگان کوز برله کرگاچ
الله دین قات قات رحمت اینده تورغان قیلنغان دعاء و مناجاتلار قبول بولا
تورغان سحر وقتنده حاجی مسجد حرامغه کروب دنیا کوزی
برله اوق کعبه شریفه نی کوره بتون دنیا مسلمانلارینک قبله گاهی،
آنک طرفنی غنه ده قدرلاونی حرمتلاونی تیوشلی کورگان
دستگاهی رسول الله صلی الله علیه وسلم و بارچه صحابه لر و مجتهد لر و اولیالار
الوغلاب یغلا یغلا اوبه اوبه اطرافنده ایلانوب یورگان بیت الله
حضورینه بختلی بو حاجی ایرشه الله ننگ رحمتنده زیارتی و طوافی برله ده

مشرف بولا* نى قدر سعادت نى قدر شرافت بر حيرت (آبطراو) حاصل بولا انيموتشيمو دنيامو آخرتمو بلماي كونكلى يهوشاغانغنه دگل اير يگان كوز ياشلارى آغا (دليلارنك خوشامد ايچون قوشتانلانوب ايتكان سوزلرى بلور بلماز اوگرا تكان سبقلرى تشويش ويرمگانده) حاجينك قلبندين الله دين باشقه همه نرسه چيقابتون دنيا بهاسى بر حالت كورله نى تيلاي نى سوراى حاصل بولمق قويا اميد ايدله سفر مشقتلرى خراجاتلرى هممى ايسدين يوقالا بيان چيكندين طش قوانچ حاجى افندينى شاشورا* حاجى حضرت اسماعيل پيغمبر عليه السلام ايچون آناسى هاجر (رضى الله عنها) صو ازلاب يورگان اسلامده ده الوغ شعائر الله دين بولغان (صفا) تاغى برله (مروه) تاغى آراسينى يورى* فرصتى ايرشكان دردى قوزغالغان سايمين كوننده بيش قات اون قات كعبه الله نى طواف اينه خصوصا تون يارمنده (آولاقده) سحر وقتلارنده كوب عزيزلر و اوليالارنك كسوۋ شريفه گه يابشوب يغلاب ياتقان وقتلارنده ادب و تواضع برله بوروب كونكلىنى صندروب كوز ياشلار ينى آغيزوب (تلى كونار كونماس، آنكلار آنكلاماس شرع طرفندين كوچلانولمگان خاص دعالار او قوغان بولوب حالتينى يوقالتماسه) كونكلى ايستگان جاني كر كسونگان حاجتلر ينى سوراب طواف قىلا نار سيدة آبطراو بالانك دشماندين قورفغانده آناسينك ايتا كينه يابشوب يغلاب صيغنغانى كى كعبه الله كيومينه يابشوب يغلاى شيطان شرندين نفس اماره فسادندين صيغونا گناهى ايچون يارلقا و سوراى قوتلى ايمان پاك قلب خالص عمل سوراى.

حاجى بر ايكى كون يول آغيرلقلار ينى بتور گاج و طواف لذتى برله جانينى راحتلندر گاج برلى و چيتدين كلگان دين فرنداشلرى و مبارك عالملى بصيرتلى (آنكلى) انسانلار برله كورشه، تانوشه صوراشه، قوانوشه، كيونشيه چين قرنداش قرنداشينه يولقغان حال

اقتضاسنچه معاملہ ایدوب کرک ویراغلارنده کینکاش ایدہ اوگرانہ اوگرانہ
 اخوة دینیه وظایفینی اوتای * حقیقه حج کبی بیوک وظیفه بشریه
 وعباده انسانیه ننگ سر و فلسفه سینئ میدانغه چیقاره الله موفق ایلگای آمین *
 حاجی عرفاتقه چیغما مزدلفه ده بولا مناده تورا هر قایوسی محشر یری کبی
 بیغونلار دعا وتضرع ایچون غنیمت اورونلار الله تعالی بنده لرینه رحمت
 قیابوب عمر لریننگ ویخشی اورونلار ننگ قدر لرینی بلدرگای آمین *

حجگه اشتیاق

یوزمزی أرض حرم ساری بزلر بورالق
 ماسوائی آنوتوبن مرد الهی بولالق
 عقلمزگه منقاد ایدوب نفسمز اماره نی
 آرقه سینه آطلانوبن مرد الهی اولالق
 حج یولنده رنجولردن اشتکانی ترک ایل
 جان وتن له راضی اولوب خوش خاطر له بارالق
 یخشی کیوم اوستدن آطوب شرعی احرامی کیوب
 تلیسه له تلمنوبن حقه ثنا قیلالق
 بیعت ایتمک قصدی اوزره اول اله خالقه
 حجر اسود یوزلرینی اوبوچی دن بولالق
 طواف ایدوب کعبه سینئ ابراهیم ننگ اورنینه
 سجده ایدوبن رحمتینه بزده غریق اولالق
 زمزم ایچوب یوزی یوب هم طهارة آوبن
 مروه سندن سعی ایدوبن صفاسینه بارالق

عرفانده وقف ایدوبن مزدلفه گه باروب
 جهل وهوا جهره لرون بزله آنده آطالق
 نفسمزنی شهوتندین قطع ایده لك زجر ایله
 هم شریعت هم حقیقت حکمی قربان اولالق
 کبر وحققد ساچلرینی نفسمزدن قروب
 هر یاوزلق ترناغینی کیسوب انسان اولالق
 بویله اولسانك سنكا فخری احتمالکله وصل اوله
 بولمسانك ایشه سنكا ایندی سوزدن توقه لوق
 فیض فخری .

باب السیر

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) صحابه دین برا گونی قایو اش برله بریر گه بیارسه ایته ایکن کم : خلغنی قواندر نکز بیزدرمانکز ، ینکالک کورساتنکز آغیرلق کورساتمنکز *	كان رسول الله صلى الله عليه وسلم ذابعثاً احداً من اصحابه في بعض امرة قال بشروا ولا تنفروا ويسروا ولا تعسروا* ابی داود عن ابی موسی .

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) بو حدیث شریفی برله
 اصول تعلیم وقواعد ارشادنك اینك الوغ طریقینی کورستکن
 وهر بر اش باشنده اولانلرغه اوشبو یولنی لازم قیلغان * دین یاکه باشقه
 بر فن و هنر او گراتوچی کشی شاگردلرینه و خلغینه بيموشاقلق اوزره، قزقرو
 طریقچه ینکل سبقلر دین وینکل اشلر دین باشلاب او گرتک تیوشلیدر *
 تا که او گرانوچیلر سویوب او گرنسونلر او گرنگانلرینی سویبه

سالغان بولسه كرك انشاء الله * هم بعثت بالملّة السّهلة السّهجا ديكان سوزى
 بوينچه ملّة اسلاميهنى (دين اسلامنى) ينكل دن كورستان و ينارك
 درجده توغرى بيان ايتكان بولا * سوراشقان وايشتان كمنه نك
 كونكى حقه آوشمق اميدى بولا اسلام برله نورلانمقى كوتولا *

كان رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا دخل على مريض يعوده قال لا باءس ظهوراً ان شاء الله

رسول الله صلى الله عليه وسلم بر خسته نك
 حالينى سوراى كرسه ضرر يوق پا كلاغو چيدر
 انشاء الله ديور (ويواتور) ايكان .

بو حديث شريفدين اوج مسئله آنكلانادر برنچى مسئله بردين
 قرداشى خسته بولسه حالينى بلمك كرك بواش حقوق اسلاميه وسنن
 محمديه ديندر * خسته نك حالينى بلمك بر خبر بلوب تورو ايچون گنه
 دگل بلكه خسته نك حاجتى بولسه اوتاب كرك يراغينى يتوشدروب
 آنكا ياردم و شفقت قيلو ايچوندر *

باى كشي گه، قرداش، قدا وفلانلارغه خاص دگل * مطلق مسلمان
 برله مسلمان آراسنده اوتاوى تيوشلى بولغان حقدر اوز قوتى
 و ياردمچيسى بولماغان فقير و مسكين خسته لرنك حاللرينى بلمك
 و ياردملرنده بولمق آرتغراق تيوشلى بلكه لازمدر ثواب سارتمين هم
 البته فائده لير اقدر *

لكن تأسفى بوسنت اوزرده عمل بيك آزايقان جدا فقير خسته لارنك
 حاللرينى كوزيتو كر كلرى ايچون قايقور و يوق درجه سنده در بايلار
 اوز آرالارنده غنه خصوصى دوستلقلارى سببلى گنه (اسلام حقوقندين
 بولغان ايچون دگل) بو عادتنى يوروتالار *

ايكنچى مسئله خسته نى بو اتمق و ممكن قدر كو نكلينى خوشلاندرمق و صاغلانو
 برله شادلاندرمق كرك * خسته نك كونكى شادلانسه صاغلانو اميدى آرتسه
 قور قوى كيموسه غالباً آغرفى ضعيفلانه طبيعتى قوتلانه صحتكه يقينلاشه بلكه
 بتونلاى صاوغوب كيته * چونكه طبيعت هر وقتده آغرفغه خلاف و دشمان

آغیرقنی هر وقت اوزی دفع قیلورغه تروشارد بعض وقتده دفع قیلا
 آلا ولکن اوزی ضعیف آغرق کوچلی بولغانده دوا یاردمی برله
 دفع قیلا* شونک ایچون خسته نی یواتولسه کونکلینی شادلاندرسه
 طبیعتی کوچایوب آغرقنی قوالاوغه یاردملنه قدرتی آرته صحت امیدى
 یقینلاشه* بومسئله نی هر قایوطیبیلر رعایه قیلالار خسته نی قورقوتماسه
 طنچلاندرغه شادلاندرغه تروشالار صاعلق ایچون دواننک اوز
 قوتی گنه یتمگانلکینی آنیق اقرار ایده لر* .

اوجنچی مسئله آغرقده خسته ایچون الوغ فائده یارایکان
 گناهلر ایچون کفارت گناهلر دین بندگی آرچوچی آریغلاوچی بولا ایکان
 شریعتده بومسئله توری حدیثلر برله اثبات ایدلگان موعمن بنده گه
 کلگان آغرق وباشقه توری قایغو وحسرت بارده بنده گه فائده
 و آنی تریبه وقلیبینی تصفییه (آرچو) ایچوندر مثلا خسته کشی ننگ کونکلی
 نچکاره، سنوق بولا، گناه اشلردین دونا الله دین قورقا، تارتقان آغرقی
 قیلغان ادب سزلکری (گناهلری) برابرنده جزأ اوریننه بسولا* اگر
 آرتق صبر سزلق برله وکوب زارلانو برله اوز فائده سینی یوقالتماسه
 آغرقندین کوب فائده لر کوره* پس خسته کشی آغرقندین آرتق
 زارلانماینچه صبر ایدوب آغرقی برابرنده الله دین مغفرت و صبری
 برابرنده ثواب کوتماک تیوشدر دوا قیلدرمق صبر ایتوگه مخالف دگلدر
 دوا قیلدرسون جائزاش صاعلقنی ایستاسون ضرریوق ولکن آغرقه
 صبر سزلق برله الله دین شکایت قیلغان توسلی بولوب زارلانماسون*

مجله ننگ و وظیفه سی

مجله ننگ عنوانی ﴿الدین والادب﴾ در خدمتی هم عنوانی اقتضاسنجه دین وادبکه بولسه کرک طاقنجه دین نی درست کورساتسه کرک *
 دین : الله تعالی طرفندین بنده لرننگ صلاح لری و تهذیب اخلاقلری و تکمیل نفس لری ایچون کورسادلش علاج و درمان و تکلیف ایدلش طریق نجات و امان در *

دین : الله طرفندین قویولش قواهدر کم بنده شول قواعدنی ساقلاو برله گنه اوزینی ابدی هلاک بولودین ساقلائی آلور *
 دین : الله طرفندین بنده لرن طرفینه سوزلغان آرقان کبیدرکم بیچاره بنده لرن بارچه سی شول آرقانغه یابشوب قنه اوزلرینی الله ننگ رحمتینه و معنوی حضورینه ایرشدره آلورلار *

دین : یالغوز بر نجات یولید کم بنده لرن شول یول بوینجه باروب قنه مقصود (نجات) قه ایرشه باورلر *

دین : شوندای اشانچلق ویوانچلق اعتقاد واحکام در کم بنده لرن شونکا اشانسالارغنه کونکلرندهراتلک ، جانلارنده طنچلق تابارلار *
 وهربر اونکغایسزلقلارغه توزارلر وهرتورلی کرکرینه قیولانورلار ، بهادر ایورلار اوزلرینه فائده لو نرسه لرنی قوللرنده قیلورغنه تر و شورلار هم قیلورلار *

دین : شوندای اشانچلی وسیله در کم آننگ اهلی (چین اشانغان خلق) آننگ آردنده هیچ چیکسز خزینه کورر . آننگ غایه سنده تینکسز دولت و رحمت کورر *

دین برله شول کورلگان دولت و راحتکه ایرشمکینی امید ایدر بلکه آتیق بلور *

شول امیدلی غایه سی ایچون بو بنده گه بر نرسه ده (شی) نرسه بولوب کورلماس * شول ذایه سی برابرنده هیچ بر نرسه سینی مالینی

اهلینى بالاسینى حتى جانینى آیاماس بارینى فدا ایدر * اشانوی آنکا
 بواشلرنی بیک ینکل کورساتور * اعتقادسز یا که اعتقادى ضعیف کشیلر
 چیتدین قاراب حیران بولورلق یا که خطا دیورلک آغر و عجیب اشلر
 بو آلداغی غایه و بختکه اشانغان کشیگه بیک ینکل کورلور قوانا قوانا
 موندای اشلرنی اشلر مقصودینه ایرشور * منم بویازغان سوزلریم
 محض بر خیال دگل تجربه مونی کورساتا اشننک فلسفه سی مونی آنکلاتا *
 وفنون فاضله دین سیر نبی علیه الصلوة والسلام قصص انبیاء، تواریح اولیاء
 و حکایات صلحاء بو مسئله ده شاهد عدلدر .

* * *

بو دیننى الله طرفندین قویولغان و کوندراگان اوگرانوچی محمد
 (صلی الله علیه وسلم) زمانندین کوب زمان اوتدی کوب خلقده غفلتدر
 آرتدی آشوغچ تر کلک (حیة عاجله) جهازلرینه میلدر رغبتدر قوتلندی ،
 غیرت ننگ کوبراغی اوشبو حاضرگی حیات ایچون صرف ایدله
 باشلادی وهم چین دین علملرینه (قرآن و حدیث علملرینه) رغبت آزایدی
 شول سببلی دیننى تیوشلی روشنچه آکلاو و دیندین کرکنچه فائده
 لانو آزایدی * ناقص علملی مسلمانلار قاصر عقللی عالمر عادت و معیشت
 اشلرینی دینگه قاتوشدروب دین اسمندین آنلار عماده حکمدر
 کورساتوب ، حل و حرمت برله فتوالار چیقاروب سؤ استعمالده
 ولدیلار * والحاصل الله اوزی قویغان ، پیغمبری محمد صلی الله علیه وسلم
 اوگرانکن ینگل و آق ، و صرف رحمت بولغان دینگه بر آز افراط
 و تفریط قاتوشدردیلار ، ناقص ناقص عقللرینه قاصر قاصر فکرلرینه
 اشانوب تصرفلر کیرتیدیلر *

اورنسز و تیوشسز روشلی بولغان تقاید سببلی سنت
 و مستحبنی واجب مرتبه سینه آشوروب ، فرض و لازمنی مباح و مندوب
 درجه سینه تشوروب ، مکروه و حرام حکمدرنده دخی شولای آلاماشدروب

بايتاق خطا اشلر كورساتديلر * حتى بعض طائفة نك دين خصوصده شبهه گه
توشما كينه و بعضلر نك ادب سزك قيلولارينه باعث بولا ياز ديلار *
اللهم احفظنا

* * *

ولكن هر زمانده الحمد لله ديننى درست روشنچه آكلوچى
و خالص كوينچه ساقلاوچى يخشيلار چين متقى موعمنلر يوقالماغان لار هر
عصرده بولا كلگان لار * رسول الله صلى الله عليه وسلم لايزال طائفة من امتى
ظاهرين على الحق حتى تقوم الساعة (۲) ديگان مبارك سوزى بوز مانغاچه تجربه
بر له ده درست چيقا كلگان موندن صونكده هم قيامتكاچه اونلى كور توتو
كبي آغير وقيون بولسه ده ديننى درست آنكلوچيلار ساقلاو
چيلار البته بولور * بعون الله تعالى وفضل

الدين والادب مجلهسى اوشبو بابلارده بر آز خدمت ايتنكچى بولا *
خالص ديننى كورساتوده و طالب حق و محب دين بولغان افنديلر گه
آنكلاتوده تر شمعچى بولا * درویش افندى برادر مز عمومى دينى
مسئله لر نى بالغوز فر دنك ياكه جماعه نك يازماقيني مناسب كورماس
ايسه ده منمچه طاقتى قدر لى حقنى اظهار قيلو هر فر دنكده بور چى بولغانغه
كوره مجله ده وظيفه سيني اوتامكچى بولا * بناگاه مجله خطاغه اوچراسه
تنبیه ايتولرينى توغدقندن بير وكونا و اميد قیلا *

برادر م (ی) افندى نك قران مخبرى نك (۱۸۰) سانك دين آنكلاتوده حیاة
خياليه ده توقتامای حیاة حقیقيه - بالفعل حاضر گى و كلاچك حیاة دنياويه نى
تيلای - گه نظر ايتونى توصيه قیلادر . بوتوصيه سى ديننى آلاى بولای
ايتوب تارتوب سوزوب حیاتقه ايلتو و آنكا تطبيق ايچون بولماينچه
بلکه ديننى چين خالص روشنچه كورساتوب رسول الله دين (صلى الله

(۲) حديث شريف امام حاكم نك عمر رضی الله عنه دين روايتى ايله اثبات ايدلمشدر

ترجمه سى ؛ من امتهم دين قيامتكاچه حق اوزره ثابت بولغوچى حق اشدو دوام ايتكوچى
(اظهار قیلوچى) گروه همیشه بولوب تورر .

عليه وسلم) صونك بشریت بر له قاتشدرلغان افراط و تفریط و سوء مطالعه لر دین آیروب درست عقل یتکان فلسفه گه و درست تجربه کورستان حیاتقه مطابق ایدکینی بیان قیلونی اخطار بولسه کرک *

* *

دین و شریعتنی حیاتقه تطبیق یا که آوروپا مدینیتی و ترقیاتینه توفیق عنوانلری مصر و اسلامبول مطبوعاتلارلارنده کورب یازلدی * بز ننگ قزان و بلغار مطبوعاتچه لرینه ده بایناق کردی * بو بابده ایکی طریق برله سوز وجود که کلور که ممکن *

• بر نچی: بر آدم بولور کم دیننی کتاب و سنت او گرتن. کان روشچه او گرنکان یعنی درست روشده آنکلاغان و آننگ قلبنده اول دینگه اعتقاد اورناشقان قلبی، روحی، وجدانی شول دین برله راحتلنگان * اوزینه دیننی تمام خواهه ایتکان .

موندای آدم - کبریت احمر تابولغان قدر گنه تابولسه ده - دین برله حیات یا که مدنیت آراسینی تطبیق ایده بلسه جائز دین و مدنیت بابلارینه یخشی نظر ایدر حیات و مدنیت ننگ قایو بابلاری حیات ایچون ضرور و حقیقی مدنیت آیی انتخاب قیلور شریعتکه، منطبق و موافق ایدکینی اعلام ایدر * دینی ایچون خدمت ملتی ایچون اعانت ایتکان بولور * توغریسی دین و شریعتنی سلامت خرده بین (میکر سکوب) ایدوب حیات و مدنیتکه بقار دارولارینی آغولارندین (میکر و بلارندین) آیروب و آرزوب کورساتور *

• ایکنچی بر کمسنه بولور کم دین اهلندین بولسه ده (کرک عالم آتلی کرک عادی کشی) دیننی کتاب و سنتدین یخشی آنکلاماغان حکمت و فلسفه سندین درست خبر تابماغان و لکن بر آرزو آوروپا مدینیتینه محبت قویغان حیات اسبابینه کونکل ویرگان * شریعتنی ده - نی غرض برله بولسه ده - رعایه قیلهسی کله * موندای کشی شریعت برله مدنیت آراسینی تطبیق ایتک بولا اوزی سویگان حیات طریقینی و مدنیت اسبابینی تنقیدسز اصل (توب) ایتوب شریعتینی آنکایقینلاشدر مق

بولا اوروپانك مدنیه فاسده سینه ونفس اماره سینك مساعده سینه قارابقنه شریتنی قبول ایتها گر اشانغان مدنیتی واوزینه خواجه توتقان نفس اماره سینك هوسی دین وشریعتكه خلاف کورلسه آنکا خوشلانماینچه تنقیدینی مدنیت طرفینه ایرکلی قیلمای شریعتنی تنقید (کریتا کاوایت) قیلیمچی بولا یایسه بو حکم قرآنده یوق قرآنده بولماغان حکم شریعت حکمی دگل ایسکی کشیلرنك اوز فکرلری برله گنه آرتدرلغان سوز دیهکچی بولا * و حال شولکم رسول الله صلی الله علیه وسلم نی ایتکان فی قیلغان و باشقه غه اذن ویرگان همه سی دین و شریعتدر * مونا موندای ذاتلار ننگ تطبیق امرینه کرشولری شریعت هیچ بر مدنیتنی انکار ایتمای دیولری هر شده اوروپا مدنیتینی و اصولینی دستور العمل کورولاری بیوک خطادر اوزلرینه و ابناء ملتلرینه الوع ضررنی موجبدر * اللهم احفظنا

﴿...﴾

ایمان شرطی

ایمان شرطی نسخه لکنده بایناق کلمات شریفه جمع ایدلکان . دین بوینچه ثوابلی و خاصیتلی دعا لاردر *
ولکن همه سیننی (کلمة طيبة ، کلمة الشهادة ، کلمة التمجید کبی) اسملرینی قاتوشدرلغان و بارچه سیننی بر یولی اوقورغه اوگراتوله و بارچه سیننی ایمان دیو آتالا بو اشدیه ایماننی یانکلش آنکلانو ایمان کلتورو ایچون اوشبو کلماتنی یادلاو (بیکلاو) کرک دیو بلدرو ، شرعا ایمان بولماغان نرسه فی ایمان دیو دین ننگ اولچا وینی و وضعینی اوزگارتو بعض قارت و قارتچیلارلی ساتاشدرو قورقنچی بار * بوروشلی اوگراتودین خلفه لرگه و بیکه لرگه ساقلانمق لازمدر *

ایمان ایچون بو سوزلرنی بیکلاو و اوقو حاجت دکل حتی ایمان

کتور و اورنده بر کمسنه (کلمة طيبة لا اله الا الله محمد رسول الله) دیسه ایمان کتوردی دیو حکم ایتولماس اوشانداق (کلمة الشهادة اشهدان لا اله الا الله واشهدان محمداً عبده ورسوله) دیسه مسلمان بولدی دیو اعتبار ایتولماس *

چونکه بو روشلی اوقوغانده عرب اصطلاحنجه معنالاری: پاک سوز اوشبو لا اله الا الله * شهادت کلمهسی: اوشبو اشهدان لا آخره دیمک بولوب باری بو سوزلرنک اسملرینی بیان ایتکان بولور بو اوقوشده بو سوزلر نحو قاعدهسنجه فقط لفظلری مراد بولوب خبر یا که مبتداء بولورلار *

مگر عبارت معناسینی اویلاماغان یا که بلمگان نادان کشی اخلاص برله اوقوغانده ثوابی بولسه بولور * ولسکن بو وقتده ده تهلیل باشنده (کلمه طيبة) دیکان سوزنی اوقو بر عبث سوز بولور عربجهنی آنکلاغان کمسنه حقنده ذکر و تهلیل ثوابندین چیقارا تورغان ضررلی قوشمه بولور.

ایمان کتوروده حاجت اش اوشبو کم معناسینی آنکلاب اشانغانقینی بلدروب (لا اله الا الله محمد رسول الله) دیسون * یا که اشهدان لا اله الا الله واشهدان محمد عبده ورسوله دیسون *

باشده تهلیل کلمهسی اوستینه علامت ایچون گنه قوشوب - اوقور ایچون دگل - (کلمة طيبة) دیو یازلوب صونکره کتابچیلار کاغذ قزغانوب تغوزلاب تهلیل یانینه یازوب اوقوتوچیلارده اعتبار ایتمای قوشوب اوگر تکانلر بولسه کرب *

صونکفی کلمه لرنک هر قایوسنده بو آفت بار * حاصل الکلام کتابنی باسقانده (فصل) لفظینی آیروب قویغان کبی کلمه طيبة ، کلمه التوحید ، کلمه الاستغفار دیکان اسملرنی مسالارندین آیروب یازوب ، اوقوتقانده فقط آنلارنک اسم ایدکلرینی بالاغه آنکلاتوب برکه قوشوب اوقوماو ایچون تنبیه ایتوب اوگر تمک کرب *

ودخی بو کلمه لر نی الی آخرها بر یولی اوقومق رأسا اصلی اش دکل بو کلمه لر ننگ اکثری مأثور و رسول الله دین (صلی الله علیه وسلم) منقول و ثابت بولسه ده هر قایوسی تیوشلی توری اورنلرده اوقورغه اوگراتولکان *

هر قایو دعانی رسول الله صلی الله علیه وسلم اوگرنکان روشنده اوقولسه خاصیتی و ثوابی شونده بولور *
موندین صونک هر قایو کلمه لر ننگ و دعالرننگ حدیث شریفده کلکانچه اوقو روشلرینی و وقتلرینی بیان ایداسه کړک *

بو کونگی تفتیشم

بو کونگی تفتیشم (جٹی ایوم) سر لوجه سیمه فیلسوف محترم مصرلی فرید وجدی افندی المؤمنید جریده سنده پک چوق مقاله لر نشر ایتدی . او مقاله لر اجتماعی جئلرده مسلمانلر ننگ حاضرگی اجتماعی و دینی مسئله لرندن بیک جدی و فلسفی جٹ ایتمشدر . شو مقاله لر دن انتخاب ایله مجله قاریلرینه ده بر آز معلومات ویره مز .

هیئت اجتماعیه مز ننگ ترقی واسبابی

ملتنک عقلی آدملرگه و عقلی بالالرینه اینک زیاده محتاج وقتی ترقی و انقلاب عصر نده در . ملت بو دور سنده خارجی یا که داخلی بعض اسباب جهندن تدریجی (آقرو نلاب) بر حالدن ایکنچی حالگه کوچه و ترقی ایتدر .

بر آدم طوغوب اوسکاچه نه قدرلی تغیراتقه اوچری مثالیاش وقتنده ضعیف معلوماتسز اقتدارسز قایغوسز بولوب اوسه
اما بالغ بولو درجه لرینه یته باشلاغاچ عقلی اخلاقی اوزگاره

تورلی نرسه لر گه میل اینه وایکنچی تورلی وجود حس اینه (سیره) باشلیدر شوننک کبی ملتئکده ترقی وانقلاب عصرئده داخلی وخارجی بعض سببلردن حسی شعوری اوزگاره حتی عقائد اخلاق تقلید جهتلرئنده اولکی هیئت اجتماعیه فکرینه بتونلای باشقه بولغان بر یولغه کره باشلیدر. ملت بو وقتلرده بیک کوب حیرانقلرغه اوچورایدر بر اویلی ده اوتکانداگی بر ونغیلرنک ایشی مقدس کبی کورنگاندن آنکا تابع بولاسی کیله نی بولسه ده آتا بابالر استاذلر یبولندن آیرلماسقه کرک انشاءالله شونده برکت بولور دیب اینه .

ایکنچی مرتبه حاضرگی حالینه واحتیاجلرینه قاریده ضروری ومجبوری اوله رق یانکا فکرلر گه تابع بولونی مصلحت کوره .
بنأعلیه بو عصرده قدیم برله جدیدنک نزاعسی قوتلانو ب ملت که حیرانلق کیله اوتکانده گی بولنی بتونلای تاشلارغه کیرا کمو؟ یا که حاضرگی حالگه تطبیق ایتوب آندن ده بعض شیلرنی انتخاب ایتو کیرا کمو؟ ونیچوک انتخاب ایتو کیرک بو بابدیه ملتئنک هیئت اجتماعیه سنده بیوک حیرانلق بولادر. شوننک ایچون امت بو عصرده تازه یورا کلی توغری فکرلی کینک دائره له قدیم وجدیدنی موازنه (اولچاب) ایتوب ملت ایچون موافق بر یول مکورسته تورغان ذاتلرغه تدبیرلی حکیملر گه زیاده محتاج در* بزلرده بو حرکتیز و بو کیدشمز یاراماغانینی آنکلادیغمزدن وآروپا لیلرنک تاثیراتلری سببندن بزلرده حاضر انتقال وانقلاب عصرینه کیلگانمز. عموم ملتیز گه قاراساق ترقی ننگ لزومینی همده جدیدنک مصلحت بولغانلرینی آلورغه تیوش تابسه لرده لکن آروپاننک مدنیت وفلسفه لرندن بر درجه قورقولریده باردر. ملتیز ننگ بعض افرادنده ملتیز ننگ معارفده آرتده قالغان حاضرگی تدنیمزنی باشقه لرننک ترقیسی برله اولچا گان بولوب اینک ضررلی واقدام (آلغه کیدو) وترقیگه اینک منافی بولغان یأس (امیدسزلک) اثرلرینه بار. شول کشیلر مز آروپا مدنیئینه مفتون وآرتق اخلاصلی بولوب فائده لیمو ضرر لیمو؛ هیچ بر اویلامای، دین اسلام، مدنیت اسلامیه گه

موافق و دگلمو آنکاده قاراماینجه مطلق آور و پاغه تقلید ایتمک، آلارده بولغان نرسه لرنی مصلحت کور و ب معارف و مدنیت اقتضاسی دیوب قار اوچیلارده یباردر . بونلر آور و پاده بولغان نرسه لرنی فائده، ضرر جهتلرینی تیکشور ماینجه ملتیز گه کلتورز گه آرامزده نشر ایتار گه طرشه لرن . لکن الحمد لله ملتیز ده فائده ایله ضرر نی آیروچی آدملر یمزده بولوب آلا ریأس، (امید سز لک) نی بتر و گه تقلید ایتو گه (ایار و گه) تیوش بولغان ایله ایار ماسکه تیوش بولغان لرنی آیرو غه طریشه لرن . لکن همان ملتیز ننگ کوبرک آدملری آور و پاده تحصیل ایتوچی طلبه ننگ آزلغندن شکایت ایتلر بوشکایتلری بر در جه اور نلیدر . لکن موننگ قورقنچ جهتی ده باردر زیرا آور و پاده اینک زیاده شایع بولغان نصاری دینی ننگ عقادن بایتاق یراق جهتلری بولوب دین ایله علم بایتاق نزاع اید شوب صونکره علم طرفلری غلبه ایتوب آور و پالیلردینگه اول قدر اهمیت بیرمای باشلا دیلار بزنگ ده آور و پاده تحصیل ایتکان آدملر یمز بعضسی آلا ر روحی برله روحلار بوب دین گه اهمیت بیرونی آزالتدی، بعضلری بومسئله ده اضطرابه حیرانلق غه توشوب نه سویلار گه ده بیلمی شک و شبهه ده دوام ایتدی . بعضلر ایسه بومسئله ده تفتیش ایتوب دین ننگ اسلام ننگ معنا سیننه رسول الله صلی الله علیه وسلم وقتند بولغان دین اسلام نیدین عبارت ایکنینی یخشی آنکلاب حق مسلمان هولدیلار . مسلمانلر ایچون ترقی دین ایله بر گه اولاقق دیندن باشقه ترقی اولمیه چاغینی بیک یخشی آنکلا دیلار شو یلکه:

تن ایله جان آراسنده نه قدر مناسبت قوتلی بولسه مسلمانلر ایله دینلری آراسنده ده شول قدر قوتلیدر . مسلمانلار ننگ عصر سعادتده آله کیتولری هر جهتن مدنیتلی معارفلی خلقلر قزو غرلق بر در جهده بولولری همه سی دین لری آرقاسنده ایدی آلا رغه معارف مدنیت دین ایله برابر کلمش ایدی . مسلمانلرننگ دین لری قوتلی بولوب قرآن برله رسول الله صلی الله علیه وسلم سوزینه گنه ایارگان وقتده کون بکون ایشلری آله تابا ایدی هر یخشینلق غه و هر نظام و ترتیب که هر کمدن آرتق آلا ر یابشه ایدی . بر زمان قرآن ایله حدیثنی تاشلا دیلر

رسول الله نك يولندن وچين اسلامدن چيقه ياز ديلار شول وقتده آلا رغه فتور وضعيفلك كيله باشلادی * پس حاضرده ده مسلمانلر نك ترفيسيني يولندن ايزلمك لازمدر * اسلام عالملى دين اسلامنك نه ايدكن آنكلاب رسول الله صلى الله عليه وسلم وقتنده نچوك ويندن عبارت بولديقيني دقت ايتوب اديندن بولماغان بدعتلرني بتر وگه وقرآن ايله صحيح حديثده بيان ايدلكن چن دين اسلامنى آنكلاتورغه طرشمق كرك . شول وقتده غنه ترفيگه چن اميدلى يول آچيلاو * ولكن شول قدر باركه خلق آراسنده يا كه آلا رقولنده غنى بعض كتابلرده بولغان سوزلرني واشلرني چن اسلامغه موافق بولما دقيني وبابتاق مسئله لرده اسلامنك روحى يوغالديقيني سويلي باشلاغاچ عوام ناس وكچكنه دائره لى آز فكر لى عالمو البته بيك كوب سوز سويلي باشلار لر اطاله لسان ايدولر لكن حاضر ايش اور نسر قورقو درجه سندن اوتكان زيرا آورو پاليلر وديانتنك نه ايدوكن آنكلامغان زنديقلر بو مسئله ده ودين اسلام حقنده آرتق سوزلر سويلي باشلاديلر ولهدا آنكلامغان عالم لريمز دين اسلام نك قرآن اوگرا تكان دين نك نيدن عبارت ايدكن هيچ كيمدن قورقماي آنكلاتمق زمانى كيندى . اگر عالم لريمز بو مسئله ده سكوت ايتسه لر شول آيت كريمه گه مصداق بولور لر .

(ان الذين يكتُمون ما انزلنا من البينات والهدى من بعد ما بيناه للناس فى الكتاب اولئك يلعنهم الله ويلعنهم اللاعنون)

خلاصه مسلمانلر نك اصلاح ايدلمكى لازمئجه ترقى ايتولرى ايچون يالغز بر يول باردر اولده شولدر كه قرآن اوگرا تكان رسول الله صلى الله عليه وسلم اصحاب رضى الله عنهم وقتلر نده توتولغان خالص دين اسلامنك نيدن عبارت ايدكن خلق غه و مسلمانلر غه بلكه عالم لر گه آنكلاتمق در *

(شهر)

اسکندريه مدرسه سنی

اسکندريه ده علوم دینیه و علوم حیاتیه اوقيله تورغان مدرسه دینیه ده بوسنه امتحان و توزیع مکافات مجلسنده اسکندريه ده اولان شیخ العلماء شیخ شا کر افندی برخطبه سویلامش طلبه ننگ طریق تحصیل اینی همده تعمیم معارف نه یولده بولورغه تیوش ایدیکنی بیان ایتمش. شوخطبه (نطق) ننگ مفهومنی اجمالاً «الموئید» «ثمرات الفنون» دن نقل ایلمز: بعد الحمد والثناء: شو کون طلبه ننگ بوسنه تحصیل ایتکان علوم دینیه و علوم حیاتیه نی امتحان ایدوب نتیجه سینک عرض ایدلگان کونیدر. شو کون طلبه ننگ اجتهاد لری سعی لری امتحان سنویده کورلگان حال لری دین و حیاته متعلق معلوما ت لری خیدیر و اعیان بلده طرفندن تقدیر ایدیلوب شونلر طرفندن تعیین ایدلگان مکافاتنک توزیع کونیدر اوتکان سنه ده (۴۲۰) طلبه ننگ امتحان بیر ولری و معلوما ت لری کورلمش و تقدیر ایدلمش ایدی بو سنه (۵۳۱) طلبه اولمش.

شونداین شاگردلرنک تحریری و شفاهی اولان امتحانلرینک نتیجه سیننی و طلبه ننگ بودرجه ده کورنولرینی شادلق ایله اعلان ایلمن اوتکان سنه ده اوچ یوز طلبه امتحان ویره. بیلدکده بوسنه (۴۲۹) شاگرد لازمنجه امتحان ویره بیلمش و مکافاتنه مستحق کورلمشدر. علوم دینیه و علوم اسلامیه ننگ ترقیسنی طالب بولغان ذاتلر بوکبی نتیجه لری شبهه سز کمال ممنونیت ایله قارایه چکلر. و استاذ و معلملرنک بودرجه معلومات ویردکلرینه تشکر ایده چکلردر.

بوسنه شاگردلر شول علملردن امتحان ایدلایلر: قرآن تفسیری روایت و درایت اوزره حدیث، عقاید سیر نبی (صلی الله علیه وسلم) علم فقه علم اخلاق علم نحو علم صرف علم بلاغت علم منطق آداب مناظره علم حساب جغرافیا خط. شو علملر سنه لره تیوشنجه تقسیم ایدلمشدر. حاضر طلبه فقط بش صنف اولوب صنف کوبایکان صابن فنلر لازمنجه آرتدیریله چقدر علوم دینیه و علوم حیاتیه توسیع ایدیله چکلر اگر شاگردلر شول طریق یعنی علوم دینیه نی اساس و اصل توتوب

علوم حیاتیہنی آنکا قوشوب تحصیل ایتسہلر دین لی ہم معارفلی، دین و ملتہزہ چن خادم، وجودلری ایل، مصریمز افتخار ایدرک آدملر وچن یکتار بیتشہ چکدر. دین ایلہ مدنیت برگہ جیولمی تعلیم دینی ملتکہ ترقی بیرمی دیکان سوزننک بطلانی ظاہر بولاچق. بلکہ دین اسلام ننک معارف و مدنیت کہ مساعد اولدیغی آچق آنکلاشیلوب آوروپالیلرننک اسلامیت ترفیگہ و مدنیتکہ منافدیہ (اسلام دینن آنکلامی یا کہ آنکلامغانلرغہ ایاروب) ایتکان سوزلریننک باطل ایدیکی بالفعل کورستیلہ چکدر. حاضرگی ترقی سویلی تورغان آدملریمز خطیبلریہز علم و معارفنی تعمیم کرک دیہ سویلیر میندہ تعمیمدہ کرک دیب ایتہمن لکن آلا سویلگان سوزگہ اشتراک ایتمایمن زیرا آنلر شاگردلرنی آرتدرغہ اوقتونی قوتلاندرگہ کرک دیب گنہ ایتدلر اما مین اساسی، اصلی قرآن و حدیث نبی بولمغان فرائض و واجبات اسلامیہنی محافظہ گہ رسول اللہ (صلی اللہ علیہ وسلمدن) ماثور منقول بولغان اخلاق اسلامیہ گہ اہمیت بیلرلرگان و دین طریقندہ بولمغان تعلیملرننک ہمہ سندن اللہغہ صیونامن واللہغہ ہر قایوسندن شکایت ایتہمن.

مجلسکہ حاضر بولغان افندیلر

مین سزگہ بیلدیکم قدرلی توغریلق برلہ نصیحت ویرہمن اوز حقنکرندہ بالالارنکز حقندہ و باشقہ اوزنکزگہ تعلقلی آدملر حقندہ اللہدن صاقلانوب احتیاط برلہ ایش قیلنکز اللہ و رسول اللہ یولنچہ یوررگہ ویورتورگہ طرشنکز اگر دین اسلامی تعلیمدن اخلاق اسلامیہدن اعراض ایتسانکز بالالرینکزہ اخلاق و اداب اسلامیہنی تعلیم ایدوب شونکا ملازمتکہ اہمیت ویرمسانکز اللہننک غضبینه دوچار بولورسن کندنکز ظالم بولورسن سلفلر وقتندہ تعلیم و تربیہ مذکور اساس اوزرینہ ایدی آلا رسول اساس برلہ تربیہ لانوب ترقی ایتمشلر ایدی

بزمده ترقيمز ايچون شول اساسقه مراجعت لازمدر اگر شول اساسقه مراجعت ايتمساک معارفمزي دينگه بنا ايتمساک چن ترقى اولميه چقدر . شاگر دلسرگه ايتام : ايتکانمى ايشوتنکز خاطر نکزده توتونکز سرگه ايتهورغان وصيتلر يمتنک اولى شول : نمازنى وقتنده جماعت برله اوقوغه مداومت ايتنکز . قرآننى معناسينى اويلا ب و آنکلاب كوب اوقونکز . يالغان آدمننک درجه سن بيك كيموته در شوننک ايچون سوزنکزده فعلنکزده توغرى بولونکز . اگر آلدين بولمق ، نجاج تابق كشى بولمق ، قصنده بولسه نکز اوزنکزنى حاضر دانوك فائدهلى نرسدلى نى قيلورغه فائدهسى ايشلردن فائدهسى سوزلردن صاقلانورغه عادنلاندر ينکز . سرگه دخى بروصيتم بار بووصيتمى هر وقت خاطر نکزده توتوغه اونوتماسقه ايتهم : سر ، آشيسر ايچهسى سويلاشهسى مزاج ايتهمسى اهل اولاد وباشقه قرداشلر نکز ايله معامله ايتهمسى ساتوآلوايتهمسى كيلهمسى كيتهمسى يوقليسز توراسزدشمانغه يولقاسز . بولارننک هر برنده اوزنکزنى اسلام شر يعتینه رسول الله صلى الله عليه وسلم خلافيه تطبيق ايتوب چاغشدير وب قارا- نکز . موافق بولسه توتونکز بولماسه آندين صاقلاننکز . شونى ده بيلنکز عالمدرده بولغان عيننک اينک يمانى بلگانى برله عمل ايتماودر . افنديلرم بيلنکز عمل ايتونکز طروشکنز هر وقت اللهغه تضرع ايدنکز وآندين توفيق وشواشله ياردم صورانکز . الله علم ايستاوده ياردمچينکز بولسون همده بلگانکز ايله عمل گه موفق ايتسون .

(مترجم ش)

باب النساء

مجله ده خاتون ووز خصوصلارنده يازونى نيت ايدلمش ايدى عالم حياتده خاتون كم، آنلارنى فايوروشده تربيه ونى درجه تعليم كرك، ونچوك روشده آنلار برله معيشت (تركك) كرك وباشقه ماده لرده مذا كره لر حاجت بولور اوشبو باب النسا ده ادب وشرع دائره سنده يازوچيلار بولسه چريده لر دستور نچه مجله مع المنويه قبول ايدر *

خاتون كم

الله تعالى تلاك ان كم ير يوزنده برتورلى خلق بولسون كه توب ذاتلرى توبان درجه ده بولو بدى رياضت ايدوب ومشقت چيگوب دشمانلارينه قارشو توروب اوزلرينى توز ايتسونلر يوقارى درجه كه آشورسونلار ير يوزينه توز كلك كلتورسونلر * فائده لى وضررلى نرسه لرنى آيبرونلار الله تعالى نك خزينه سنده بولغان فائده لردين وحكمتلر دين خبر ويرسونلر وفائده لانسونلار ير يوزينه تمام خليفه بولسونلار * شول حكمتلر آرقىلى ومعرفتلر سببلى الله تعالى نى يخشىراق تانسونلار وآنى آنيقلاغان حاله عبادت قيلسونلار * اوشبو يول برله اوزلرينى الله نك چيكمسز رحمتينه لايق ايتسونلار * ودينا عمرندين صونكده غى منك گولك بولغان ايكنچى عالمده (آخرنده) نجاتقه وراحتكه ايرشدرسونلر *

* * *

اوشبو تلاك ايچون الله تعالى ير ذاتندين (بالحيقدين) آدمنى (عليه السلام) يراندى وصونكده آنكا يوانچ ويولداش وتركك قيلوده اشانچلى فولداش ايدوب آنك اوزندين سيوكلى كوز كام صورتلنى ونچكه كونكللى ونازك اعضالى زوجه سى حوانى (رضى الله عنها) يراندى تاكه ايرى خاتونينه محبت ايتسون وكونكل ويرسون، وآنى

قرغانسونده آنک حیاتی ایچون کړک بولغان تماق وکیوم ویورش
 تورش حاجتلیرنی یتوشدرسون، وضررلی نرسه لر دین و آغیر
 خدمت لر دین آنی قوتقارسون * خاتونی ایسه - ایرینک برجزندین
 یاراتولوب کویاکه آنک برکیساکمی کبی بولغان ایچون - باروجودی
 ویراغی برله ایرینه صیونغان و آنک مرحمتینه اوزینی تابشرغان
 بولوب آنک حوایج بیتیه سینی یتوشدرر ایچون اعتمادلی وکیلہسی، اموال
 واملاکینی ساقلار ایچون گوزل خزینہسی، حسن معیشتندہ رفیقہسی
 حفظ جنس و تکثیر نسلده مشارکہسی بولسون * اللہ تعالیٰ نک آدم
 و حواگہ (علیہما السلام) ویرگان طبیعت وخلق آنلارنک بارچه
 اولاد لرینہ ارکک ودشی سینہ سرایت قیلدی و کوچدی
 آدم جنسی شول طبیعت و فطرت نظامی آرقہ سنده و شونک یاردمندہ
 یر یوزندہ نسل لرینی ساقلادیلار و شول سایہ دہ یر یوزینی اصلاح
 ایتدی لر علوم و صنایع نشر ایتدی لر تورلی حکمت لر کشف و استخراج
 قیلدی لر * توغریسی یر یوزینہ خلیفہ ایدک لرینی فعلا و عملا کورساتدی لر
 اللہ تعالیٰ نک قرآندہ فی سوزینی اثبات ایتدی لر *

والحاصل اللہ تعالیٰ اوزینک حکمہ بالغہسی حسینچہ ابر و خاتوننی
 اوز کر کلرینی اوتاوده، و نظام عالم و نسل بنی آدمنی ساقلاوده بر برینہ
 احتیاجلی و بر برینہ یاردملی قیلغان * وبرا گوسینک طبیعتینی و اصل فطرتینی
 حیاتنک بر قسیمینہ و ایکنچی سینک طبیعت و فطرتینی حیاتنک ایکنچی قسیمینہ
 استعدادلی و یراغلی ایتکان اگر بونلر دین هر قایوسی اقتضای فطرتندین چاقسه
 ریاضت برله طبیعتینی آلماشدرسه استعدادنک بولغان شی برله یوانمای آخرینک
 وظیفہ سینہ کرشسه اوز استعدادندین تشقاری نرسه برله ماتاشسه
 بو ارکک ودشینک حیاتلارنہ و اسباب معیشت لرینہ زیان کلور آرتق

مشقتکه دوچار وجفاغه گرفتار بولورلار * وهم بتون دنيا نظامينه
وعومى حيات صلاحينه ضرر كلتورگان بولورلار *

واذ قال رَبُّكَ لِلْمَلٰئِكَةِ اِنِّىْ جَاعِلٌ فِى الْاَرْضِ خَلِيفَةً. سورة البقره
يا ايها الناس اتقوا ربكم الذى خلقكم من نفس واحدة وخلق منها زوجها
وبث منهما رجالا كثيرا ونساء سورة النساء
هو الذى خلقكم من نفس واحدة وجعل منها زوجها ليسكن اليها سورة اعراف
سنة الله فى الدين خلوا من قبل وكن تجد لسنه الله تبديلا. سورة احزاب

اعلان

قورق حديث (۱۶۰ قدر حديث) رشديه مكنبلرينه اوقوتور ايچون
مناسب روشده انتخاب و طبع ايندرلدى اوز ادارهمزده بش تين
ودستهسى ايللى تين برله ساتولور .

قانونچه مختصر قانون علم طبده معتبر اثر شرخى برله تصحيح
ايدوب باصدرلغان قيمتى ۷۰ تين .

ترتيب زيبا قرآندين آيتلرى ينكل تابار ايچون فائدهلى كتاب ۵۰ تين
اوشبو بهالارغه پوچطه خراجاتى اوستالونسه هريرگه يبارلورمجله
مشتري بولغانلرغه مجله تيلاسه لر برنچي نسخه دين باشلاب يبارلور
ساتو ايچون آلوچيلرغه هر نسخهسى ۱۰ تين اوستينه پوچطه مصارفي
اوستالوو .

فهرست

صحیفه	صحیفه
رسول الله نك اشنى آساتلق برله	۳۲۳ حجده لبيك ايتونك حكه مې
۳۳۱ قیلوغه بیوردقی	حجنتك فرضاری و واجباری نچوك
۳۳۳ خسته حالین صوراونك حكمتی	۳۲۴ نیت برله احرام باغلامق كرك
۳۳۵ دین ده بولغان قوت	كشیدن طمع برله حج سفرینه چقونك
۳۳۸ دیننی حیاتقه یا که حیاتنی دینگه تطبیق	۳۲۶ درست دگللكی
۳۳۹ ایمان شرطیننی بیكلاو ایمان دگل	۳۲۷ حاجی نك كم ایدکیننی بیان
ترقی و صلاح بابنده فرید وجدی نك	۳۲۸ اول کعبه اللهغه کوز تشكان وقت
۳۴۱ مقاله سی	طواف ایچون یخشی وقت
۳۴۵ اسکندریه مدرسسی امتحاننده خطبه	۳۲۹ اینك كركلی تیلاك
۳۴۸ خاتون طبیعتی	حجده بولغان بعض حکمتلرنك
	۳۲۹ تسقه چه سی

اداره اوز یورطمه پنچشنبه و جمعه کون دین باشقه ده اولی دین صونك
 اوچ ساعت دین بشکاچه اداره ده یموش کور لور.